

Un fost corespondent AP explică cum și de ce reporterii greșesc atât de mult în privința Israelului și de ce contează acest lucru

MATTI FRIEDMAN

Povestea Israelului expusă de presă (fragmente)

Mai este ceva de spus despre Israel și Gaza? Ziarele din această vară au fost pline de puține alte lucruri. Telespectatorii de televiziune văd în somn mormane de moloz și coloane de fum. Un articol reprezentativ dintr-un număr recent al revistei The New Yorker a descris evenimentele din această vară dedicând câte o frază ororilor din Nigeria și Ucraina, patru fraze genocidarilor nebuni din ISIS, iar restul articolului - 30 de fraze - Israelului și Gazei.

Când isteria se va calma, cred că evenimentele din Gaza nu vor fi amintite de lume ca fiind deosebit de importante. Au fost uciși oameni, majoritatea palestinieni, inclusiv mulți nevinovați neînarmați. Aș vrea să pot spune că tragedia morții lor sau moartea soldaților israelieni va schimba ceva, că va marca un punct de cotitură. Dar nu este așa. **Această rundă nu a fost prima în războaiele arabe cu Israelul și nu va fi nici ultima.** Campania israeliană a fost puțin diferită în execuția sa de oricare alta desfășurată de o armată occidentală împotriva unui inamic similar în ultimii ani, cu excepția naturii mai imediate a amenințării la adresa populației unei țări și a eforturilor mai mari, oricât de zadarnice, de a evita moartea civililor.

Importanța durabilă a războiului din această vară, cred că nu constă în războiul în sine. Ea constă, în schimb, în modul în care războiul a fost descris și la care s-a reacționat în străinătate și în modul în care acest lucru a pus la vedere reapariția unui model vechi și

întortocheat de gândire și migrarea sa de la margini la curentul principal al discursului occidental - și anume, o obsesie ostilă față de evrei. Cheia pentru a înțelege această resurgență nu se găsește printre webmasteri jihadiști, teoreticieni ai conspirației din subsol sau activiști radicali. În schimb, trebuie găsită mai întâi printre oamenii educați și respectabili care populează industria internațională de știri; oameni decenti, mulți dintre ei, iar unii dintre ei sunt foștii mei colegi.

În timp ce mania globală cu privire la acțiunile israeliene a ajuns să fie considerată de la sine înțeleasă, ea este de fapt rezultatul unor decizii luate de ființe umane individuale aflate în poziții de responsabilitate - în acest caz, jurnaliști și editori. Lumea nu reacționează la evenimentele din această țară, ci mai degrabă la descrierea acestor evenimente de către organizațiile de știri. Cheia pentru a înțelege natura ciudată a răspunsului se găsește, așadar, în practica jurnalismului și, în special, într-o disfuncționalitate gravă care are loc în această profesie - profesia mea - aici, în Israel.

În acest eseu voi încerca să ofer câteva instrumente pentru a da sens știrilor din Israel. Am dobândit aceste instrumente în calitate de insider: Între 2006 și sfârșitul anului 2011 am fost reporter și editor la biroul din Ierusalim al Associated Press,

unul dintre cei mai mari doi furnizori de știri din lume. Locuiesc în Israel din 1995 și scriu reportaje despre acest stat din 1997.

Acest eseu nu este o trecere în revistă exhaustivă a păcatelor presei internaționale, o polemică conservatoare sau o apărare a politicilor israeliene. (Sunt un adept al importanței presei "mainstream", un liberal și un critic al multor politici ale țării mele). Aceasta implică în mod necesar unele generalizări. Voi prezenta mai întâi troparele centrale ale poveștii despre Israel din presa internațională - o poveste în privința căreia există surprinzător de puține variații între principalele instituții de presă și care este, așa cum sugerează cuvântul "poveste", o construcție narativă care este în mare parte ficțiune. Apoi, voi observa contextul istoric mai larg al modului în care s-a ajuns să se vorbească despre Israel și voi explica de ce cred că este o chestiune de interes nu doar pentru persoanele preocupate de afacerile evreiești. Voi încerca să fiu scurt.??

Ce este important și ce nu este important în povestea Israelului

Un reporter care lucrează în presa internațională de aici înțelege rapid că ceea ce este important în povestea israeliano-palestiniană este Israelul. Dacă urmărești reportajul principal, nu vei găsi aproape nicio analiză reală a societății sau ideologiilor palestinienilor, niciun profil al grupurilor armate palestinienilor sau nicio investigație a guvernului palestinian. Palestiniienii nu sunt luați în serios ca agenți ai propriei lor soarte. Occidentul a decis că palestinienii ar trebui să își dorească un stat alături de Israel, astfel încât această opinie le este atribuită ca fiind un fapt, deși oricine a petrecut timp cu palestinienii reali înțelege că lucrurile sunt (în mod de înțeles, în opinia mea) mai complicate. Cine sunt ei și ce vor

nu este important: povestea impune ca ei să existe ca victime pasive ale părții care contează.

Corupția, de exemplu, este o preocupare urgentă pentru mulți palestinieni sub conducerea Autorității Palestiniene, dar când eu și un alt reporter am sugerat odată un articol pe această temă, am fost informați de șeful de birou că corupția palestiniană "nu era subiectul". (Corupția israeliană era, iar noi am acoperit-o pe larg).

Acțiunile israeliene sunt analizate și criticate, iar fiecare defect din societatea israeliană este raportat cu agresivitate. Într-o singură perioadă de șapte săptămâni, între 8 noiembrie și 16 decembrie 2011, am decis să număr poveștile care au ieșit din biroul nostru cu privire la diversele eșecuri morale ale societății israeliene - propuneri legislative menite să suprimă mass-media, influența crescândă a evreilor ortodocși, avanposturile de colonii neautorizate, segregarea de gen și așa mai departe. Am numărat 27 de articole distincte, în medie un articol la fiecare două zile. Conform unei estimări foarte conservatoare, acest număr de șapte săptămâni a fost mai mare decât numărul total de articole semnificativ critice despre guvernul și societatea palestiniană, inclusiv despre islamiștii totalitari din Hamas, pe care biroul nostru le-a publicat în cei trei ani precedenți.

Carta Hamas, de exemplu, cere nu doar distrugerea Israelului, ci și uciderea evreilor și îi acuză pe evrei că au pus la cale revoluțiile franceză și rusă, precum și ambele războaie mondiale; cartă nu a fost niciodată menționată în presa scrisă atunci când eram la AP, deși Hamas a câștigat alegerile naționale palestinienilor și a devenit unul dintre cei mai importanți actori din regiune. Pentru a face legătura cu evenimentele din această vară:

Un observator ar putea crede că decizia Hamas din ultimii ani de a construi o infrastructură militară sub infrastructura civilă din Gaza ar fi considerată demnă de știri, fie și numai din cauza a ceea ce a însemnat cu privire la modul în care se va desfășura următorul conflict și la costurile pentru oamenii nevinovați. Dar nu este cazul. Amplasamentele Hamas nu au fost importante în sine și, prin urmare, au fost ignorate. Ceea ce a fost important a fost decizia israeliană de a le ataca.

În ultima vreme s-a discutat mult despre încercările Hamas de a intimida reporterii. Orice veteran al corpului de presă de aici știe că intimidarea este reală, iar eu însumi am văzut-o în acțiune în calitate de redactor la biroul de știri al AP. În timpul luptelor din 2008-2009 din Gaza, am șters personal un detaliu cheie - faptul că luptătorii Hamas erau îmbrăcați ca și civili și erau numărați ca și civili în bilanțul morților - din cauza unei amenințări la adresa reporterului nostru din Gaza. (Politica era atunci, și rămâne, de a nu informa cititorii că știrea este cenzurată decât dacă cenzura este israeliană. La începutul acestei luni, editorul de știri al AP din Ierusalim a raportat și a prezentat un articol despre intimidarea Hamas; articolul a fost trimis în congelare de către superiorii săi și nu a fost publicat).

Dar dacă criticii își imaginează că jurnaliștii se îngheșuie să acopere Hamas și sunt împiedicați de huligani și amenințări, în general nu este așa. Există multe modalități cu risc scăzut de a relata acțiunile Hamas, dacă există voință: sub semnături din Israel, fără semnături, citând surse israeliene. Reporterii sunt ingenioși atunci când vor să fie.

Adevărul este că intimidarea Hamas este în mare parte lipsită de importanță, deoarece acțiunile palestinienilor sunt lipsite de

importanță: Cei mai mulți reporteri din Gaza cred că sarcina lor este de a documenta violențele îndreptate de Israel împotriva civililor palestinieni. Aceasta este esența poveștii despre Israel. În plus, reporterii au termene limită și sunt adesea în pericol, iar mulți dintre ei nu vorbesc limba și nu au decât o idee foarte vagă despre ceea ce se întâmplă. Ei sunt dependenți de colegii palestinieni și de cei care îi fixează, care fie se tem de Hamas, fie susțin Hamas, fie ambele. Reporterii nu au nevoie de forțele de ordine ale Hamas pentru a-i îndepărta de fapte care încurcă povestea simplă pe care au fost trimiși să o spună.

Nu este o coincidență faptul că puținii jurnaliști care au documentat luptătorii Hamas și lansările de rachete în zonele civile în această vară nu au fost, în general, așa cum v-ați putea aștepta, de la marile organizații de știri cu operațiuni mari și permanente în Gaza. Erau în mare parte jucători răzleți, periferici și nou-veniți - un

finlandez, o echipă indiană, alți câțiva. Aceste biete suflete nu au primit memoriul.

Cui îi pasă dacă lumea înțelege greșit povestea Israelului?

Pentru că aici s-a deschis un decalaj între cum stau lucrurile și cum sunt descrise, opiniile sunt greșite și politicile sunt greșite, iar observatorii sunt în mod regulat luați prin surprindere de evenimente. Astfel de lucruri s-au mai întâmplat și înainte. În anii care au dus la prăbușirea comunismului sovietic în 1991, așa cum a scris expertul în Rusia Leon Aron într-un eseu din 2011 pentru Foreign Policy, "practic niciun expert, savant, oficial sau politician occidental nu a prevăzut prăbușirea iminentă a Uniunii Sovietice". Imperiul putrezea de ani de zile și semnele erau acolo, dar oamenii care trebuiau să le vadă și să le raporteze nu au reușit, iar când superputerea a făcut implozie, toată lumea a fost surprinsă.

A mai fost și războiul civil spaniol: "Devreme în viață observasem că niciun eveniment nu este relatat corect într-un ziar, dar în Spania, pentru prima dată, am văzut relatări din ziare care nu au nicio legătură cu faptele, nici măcar relația pe care o implică o minciună obișnuită. ... Am văzut, de fapt, istoria fiind scrisă nu în termeni de ceea ce s-a întâmplat, ci de ceea ce ar fi trebuit să se întâmple, conform diferitelor "linii de partid". " Acesta era George Orwell, care scria în 1942.

Orwell nu a coborât dintr-un avion în Catalonia, nu a stat lângă un tun republican și nu s-a lăsat filmat în timp ce repeta cu încredere ceea ce spuneau toți ceilalți sau descria ceea ce orice prost putea vedea: armament, moloz, cadavre. El a privit dincolo de fanteziile ideologice ale colegilor săi și a știut că ceea ce era important nu era neapărat vizibil. Spania, a înțeles el, nu era de fapt despre Spania deloc - era vorba

despre o ciocnire a sistemelor totalitare, german și rusesc. Știa că era martor la o amenințare la adresa civilizației europene, a scris asta și a avut dreptate.

Înțelegerea a ceea ce s-a întâmplat în Gaza în această vară înseamnă să înțelegem Hezbollah în Liban, ascensiunea jihadiștilor sunniți în Siria și Irak și tentaculele lungi ale Iranului. Este necesar să ne dăm seama de ce țări precum Egiptul și Arabia Saudită se consideră acum mai apropiate de Israel decât de Hamas. Mai presus de toate, necesită să înțelegem ceea ce este clar pentru aproape toată lumea din Orientul Mijlociu: Forța ascendentă în partea noastră de lume nu este democrația sau modernitatea. Este mai degrabă o tulpină împuternicită a islamului care ia forme diferite și uneori conflictuale și care este dispusă să folosească violența extremă în încercarea de a unifica regiunea sub controlul său și de a înfrunta Occidentul. Cei care înțeleg acest fapt vor fi capabili să privească în jur și să facă legătura între ele.

Israelul nu este o idee, un simbol al binelui sau al răului, sau un test de turnesol pentru opinia liberală la petreceri. Este o țară mică într-o parte înfricoșătoare a lumii, care devine din ce în ce mai înfricoșătoare. Ar trebui să fie raportată la fel de critic ca orice alt loc și înțeleasă în context și în proporție. Israelul nu este una dintre cele mai importante povești din lume, sau chiar din Orientul Mijlociu; oricare ar fi rezultatul în această regiune în următorul deceniu, acesta va avea la fel de mult de-a face cu Israelul precum cel de-al Doilea Război Mondial a avut de-a face cu Spania. Israelul este o pată pe hartă - un spectacol secundar care se întâmplă să poarte o încărcătură emoțională neobișnuită.

Muți din Occident preferă în mod clar vechiul confort de a analiza defectele morale ale evreilor și sentimentul familiar de superioritate pe care acest lucru li-l aduce, în locul confruntării cu o realitate nefericită și confuză. Ei se pot convinge că toate acestea sunt problema evreilor și chiar vina evreilor. Dar jurnaliștii se angajează în aceste fantezii cu prețul credibilității lor și al profesiei lor. Și, așa cum ne-ar spune Orwell, lumea întreține fantezii pe riscul ei.

<https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/israel-insider-guide>

SAGA Publishing

2024

Trad AG

